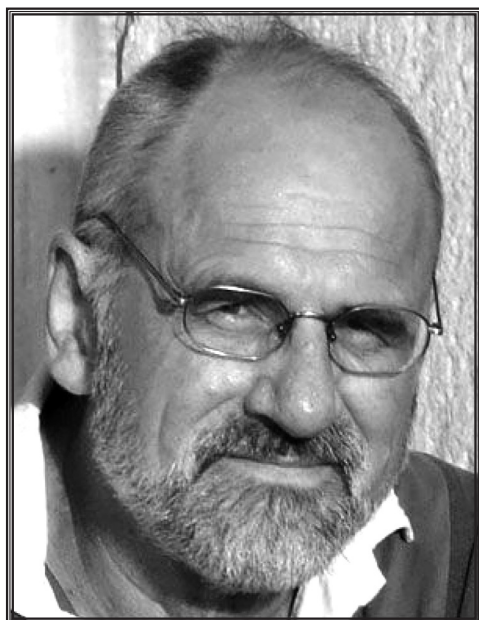

In memoria

Prisimenant profesorių Vyty Viliūną

2011 m. lapkričio 10 d. netekome iškilaus Lietuvos ir Rusijos psichologo, habilituoto daktaro, Maskvos valstybinio universiteto, Vilniaus universiteto, Vytauto Didžiojo universiteto, Lietuvos edukologijos universiteto, Šiaulių universiteto profesoriaus Vyčio Viliūno.

V. Viliūnas gimė 1944 m. liepos 19 d. Panevėžyje. Baigęs mokyklą ir karinę tarnybą, įstojo į Maskvos Michailo Lomonosovo valstybinį universitetą (MU). Jį baigė 1970 m. Šiame universitete po aspirantūros apgynė psichologijos mokslų kandidato

laipsnį (1974) ir psichologijos mokslų daktaro laipsnį (1990). Nuo 1973 m. V. Viliūnas MU dėstytojas, nuo 1992 m. – MU Bendrosios psichologijos katedros profesorius. Nuo 1974 m. su pertraukomis vienu metu dirbo MU ir įvairiuose Lietuvos universitetuose.

V. Viliūno mokslinės veiklos sritys: bendroji psichologija, emocijų ir motyvacijos psichologija, asmenybės psichologija, ugdymo psichologija. Pirmos (mokslų kandidato) disertacijos tema: „Emocinių reiškinių psichologinė analizė“, antros (daktaro) disertacijos tema: „Psichologiniai motyvacijos vystymosi mechanizmai“. V. Viliūnas savo darbuose tyrė emocijų ir motyvacijos problemas, reguliacinę psichikos paskirtį, biologines žmogaus psichikos prielaidas. Jo mokslinių tyrimų centre – subjektyvūs žmogaus išgyvenimai, subjektyvi realybė. Tyrė emocijų fenomenologiją, pagrindė fenomenologinių duomenų panaudojimo kuriant emocijų teoriją galimybę. Kartu su savo mokiniais Lietuvoje parengė kasdieninio emocinio gyvenimo tyrimo metodologiją ir metodus. Emocijas traktavo kaip subjektyvią poreikių egzistavimo formą, pagrindinį veiklos skatintoją ir reguliatorių. Išanalizavo žmogaus emocinės sferos raidą vykstant ontogenezei, atskleidė funkcinę „raktinių“, „situacinių“ ir „išvestinių“ emocijų reikšmę. Parodė emocinių reiškinių vietą asmenybės kognityvios sferos vystymesi ir

funkcionavime. Tyrė biologinės motyvacijos mechanizmus ir, remdamasis jais, gilinosi į žmogaus elgesio motyvaciją: atskleidė žmogaus motyvacijos vystymosi determinantes, motyvacinį sąlygojimą, motyvacinį tarpininkavimą, situacinį ir ontogenetinį motyvacijos vystymąsi, emocijų ir motyvų santykį, motyvacinės fiksacijos ir sumacijos, emocijų sumacijos ir kitus fenomenus.

V. Viliūnas paskelbė daugiau kaip 200 mokslinių publikacijų. Tai monografijos, straipsniai, chrestomatijos, mokomosios priemonės. Daugeliui studentų jos tapo pagrindinės studijuojant emocijas ir motyvaciją. V. Viliūno, pedagoginės veiklos stažas – beveik 40 metų. Ne vienai studentų kartai Lietuvoje ir Maskvoje emocijų ir motyvacijos sąvokos neatsiejamos nuo jo dėstymo ir vardo.

Iš daugelio publikuotų mokslinių darbų paminėtinos šios V. Viliūno monografijos (rusų kalba): „Emocinių reiškinių psichologija“ (1976); „Biologinės motyvaci-

jos psichologiniai mechanizmai“ (1986); „Žmogaus motyvacijos psichologiniai mechanizmai“ (1990); „Motyvacijos vystymosi psichologija“ (2006).

Maskvoje V. Viliūno veikla nebuvo tik akademinė: 1990 metais jis aktyviai dalyvavo kuriant Maskvos lietuvių kultūros bendriją, buvo jos pirmininku, Pasaulio lietuvių bendruomenės Valdybos pirmininko pavaduotoju, redagavo ir leido laikraštėlį (taip pats jį vadino) „Maskvos lietuvių naujienos“.

V. Viliūno darbai ir asmenybė žavi giliamintiškumu, išskirtine pagarba mokslinei tiesai. Tai buvo ypač padorus žmogus, ryškus tyrėjas, tikras Mokslininkas, kuriam konjunktūra ir gudravimas buvo visiškai svetimi dalykai. Šias savybes pabrėžia ir jo kolegos Maskvoje.

Profesoriaus Vyčio Viliūno netektis yra didelis praradimas ir skausmas visiems, kuriems jis buvo mokytojas, autoritetas, kurie jį pažinojo, gerbė ir mylėjo.

*Lietuvos psichologų bendruomenės
vardu doc. dr. Jonas Pacevičius*